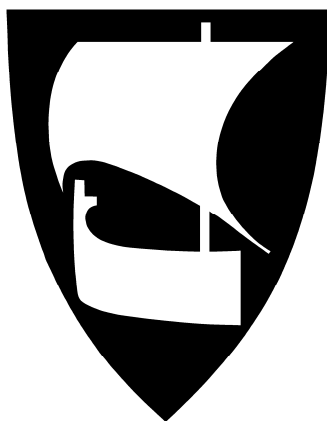




Bø kommune
Kommuneplanens samfunnsdel 2014 – 2026

KUNNSKAPSGRUNNLAG
(utarbeidet av administrasjonen, ikke vedtatt politisk)



Innhold

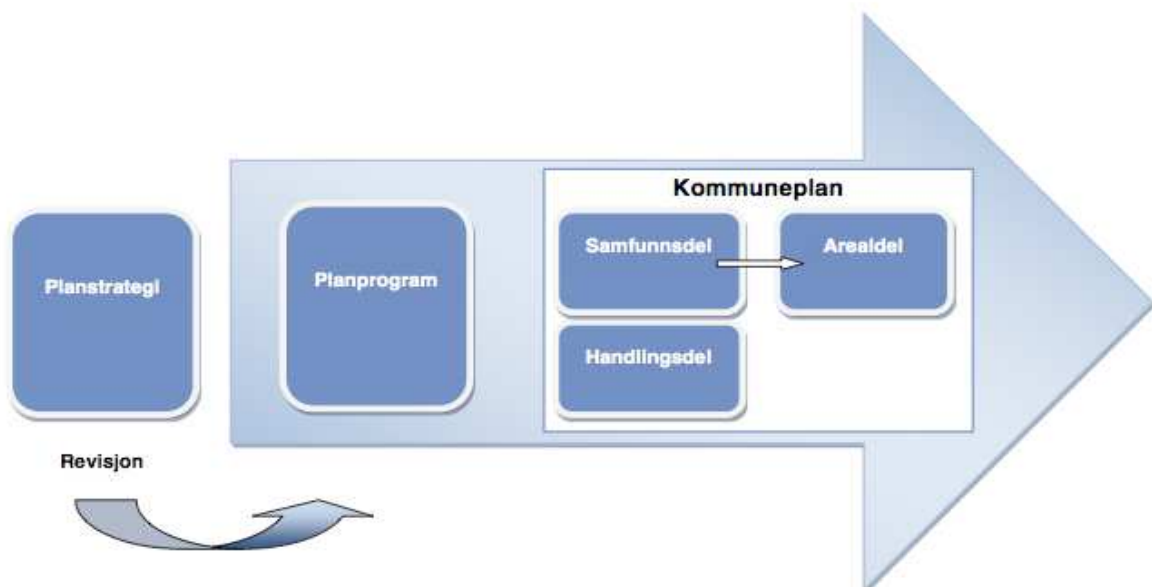
1. OM KOMMUNEPLANENES SAMFUNNSDEL	3
2. PROSESS OG ORGANISERING AV ARBEIDET	6
3. PLANFORUTSETNINGER, TRENDER OG REGIONALE FORHOLD	7
4. STÅSTED OG SITUASJON I 2014	9
5. SWOT-ANALYSE SOM GRUNNLAG FOR VALG AV STRATEGIER	33
6. REFERANSER OG LITTERATUR	35

1. Om kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordna styringsdokument. Sammen med planens arealdel, danner den grunnlag for hvordan kommunestyret ønsker at Bø kommune skal utvikle seg fram til 2026.

Samfunnsdelen omhandler lokalsamfunnets langsiktige utfordringer. Planen handler både om kommunesamfunnet og om kommunen som organisasjon. Kommuneplanen trekker opp overordna mål og strategier for Bø kommune, og den inneholder en handlingsdel for hvordan strategiene skal gjennomføres og målene nås.

Kommuneplanens samfunnsdel gir dessuten strategiske føringer for både kvalitet og omfang av de kommunale tjenestene i planperioden. Disse planformuleringene danner så grunnlaget og forutsetningene for kommunens økonomiplan. Økonomiplanen må derfor henge sammen med de faktiske prioriteringene kommunen gjør gjennom kommuneplanen.

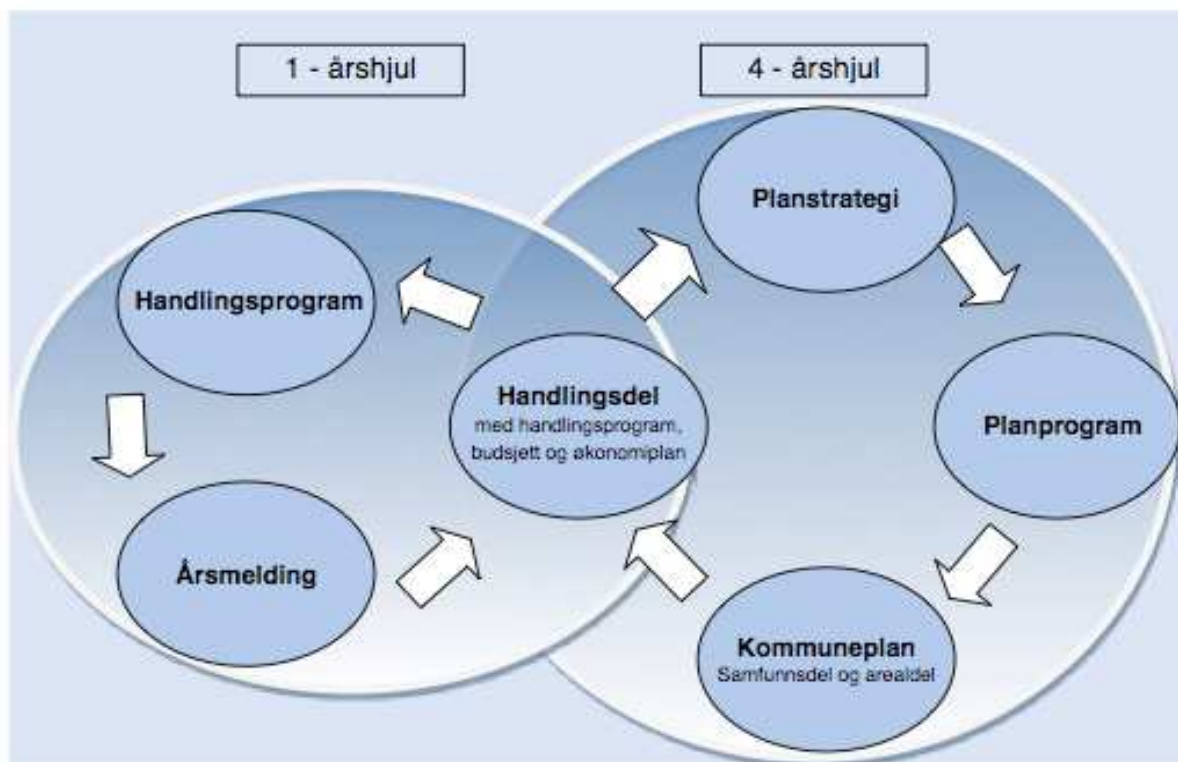


Figur: Kommuneplanprosessen jf Plan- og bygningsloven av 2008

Et viktig prinsipp i Plan- og bygningsloven av 2008 er at det skal være ei sterk kobling mellom samfunnsdel og arealdel. Samfunnsdelen skal derfor gi føringer for

kommuneplanens arealdel, for eksempel folketallsutvikling og utbyggingsmønster. Arealdelen er et kartmessig bilde som gjenspeiler prioriteringene og målene i samfunnsdelen. Den beskriver hvordan en arealmessig tilrettelegger for en bærekraftig utnyttelse av kommunens naturressurser og utbygging av nødvendig infrastruktur.

Plan- og bygningsloven av 2008 legger i større grad enn tidligere vekt på medvirkning i kommuneplanleggingen, særlig overfor grupper som krever spesiell tilrettelegging, eksempelvis barn og unge.



Figur: Fra planlegging til gjennomføring

Kommuneplanarbeidet henger nært sammen med andre planprosesser, styringssystem og rapporteringsverktøy i kommunen. Handlingsdelen er både en del av kommunes 4-årshjul og 1-årshjul, dvs. en del av planlegging og styring både i et 4-årsperspektiv og i et 1-årsperspektiv.

I 4-årshjulet skal kommunal planstrategi vedtas innen første år med nytt kommunestyre, altså hvert fjerde år. Planstrategien gir føringer for hvilke planer og

tilhørende handlingsdeler som skal utarbeides. Handlingsdelen og dens integrering med kommunens økonomiske planlegging, har et 4-årsperspektiv.

Handlingsdelen blir dermed et av kommunens viktigste styrings- og rapporteringsverktøy, både i 4-års- og i 1-årsperspektivet. For å fange opp nye eller endrede behov og forutsetninger, krever derfor Plan- og bygningsloven en årlig rullering av handlingsdelen. I Bø legger vi derfor opp til en årlig gjennomgang og vurdering av handlingsdelen, som skal endelig vedtas av kommunestyret.

2. Prosess og organisering av arbeidet

Arbeidet med å rullere kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt igangsatt av kommunestyret 25.10.2012. Det har vært personellmessige utskiftninger undervegs, og ved avslutning av planarbeidet var organiseringa denne:

Styringsgruppen	Formannskapet
Prosjektansvarlig	Rådmann Åsa Elvik
Prosjektleder	Teknisk sjef Einar Botnmark
Ekstern rådgiver	Arnt-Ivar Kverndal

Rådmannens ledergruppe har fullført arbeidet. I planprosessen har det vært lagt vekt på å få innspill fra kommunens innbyggere. Det har vært arrangert to idéverksteder; ett for alle kommunens innbyggere på Fjordcamp i Kråkberget og ett for elever fra 10. klasse ved Bø ungdomsskole og 1. klasse ved Sortland videregående skole avd. Bø. Formålet har vært å sikre medvirkning og involvere innbyggerne for å gi innspill til mulighetene som finnes i Bø og samtidig vurdere styrker, svakheter og trusler som kommunen står overfor framover.

Parallelt har det blitt jobbet med å utarbeide en Strategisk Næringsplan, og det ble i den forbindelse gjennomført en Workshop i Kommunestyret 30.01.2014, og en Workshop for næringslivet i Bø 20.02.2014. Arbeidet med å revidere Kommuneplanens arealdel skjer parallelt.



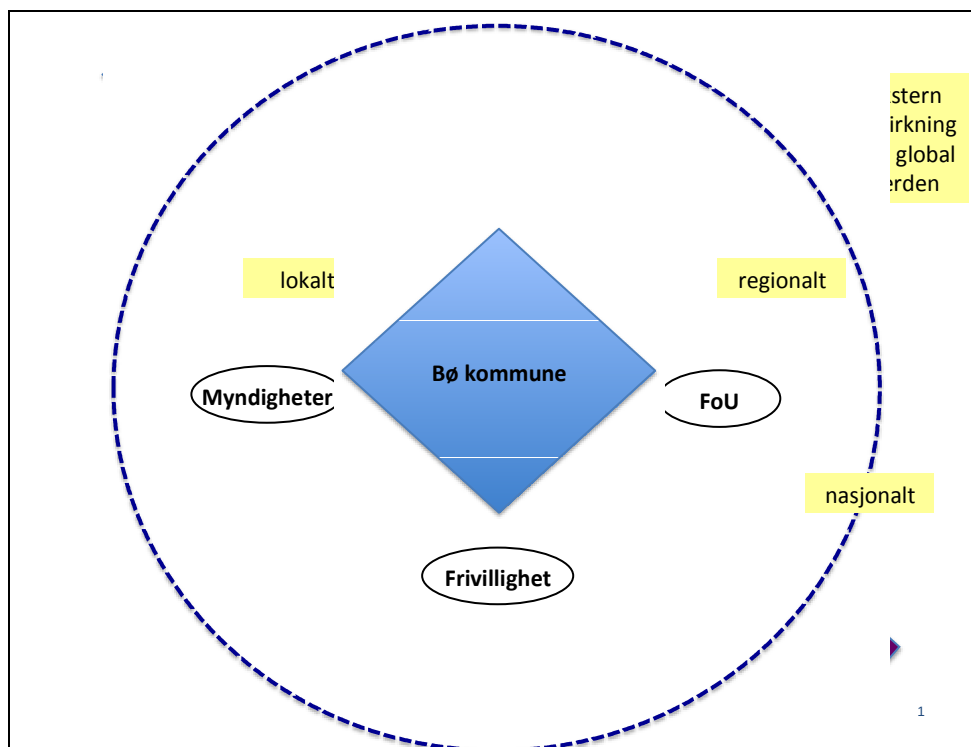
Bilde: Kommunestyret Bø gjennomførte et arbeidsseminar med kommune- og næringsplan som tema 30. Januar 2014. Her presenterer kommunestyremedlem Tom Tobiassen "sin" gruppe sine prioriterte tiltak framover.

Foto: Arnt-Ivar Kverndal.

3. Planforutsetninger, trender og regionale forhold

Forskning fra de siste tiåra har pekt på en samfunnsutvikling som i stadig større grad er preget av en økende globalisering. Internett tar oss kloden rundt på sekunder, varer transporteres mellom alle verdenshjørner, og billige flybilletter gjør oss i stand til å reise stadig oftere og lengre. Flyten av informasjon, varer, folk, kultur og kapital er mer omfattende enn noen gang, og kobler oss alle sammen på en ny måte. Den økte økonomiske og kulturelle samhandlinga gir oss mange muligheter, men også noen nye utfordringer.

Det pekes derfor på at det parallelt med globaliseringa foregår sterke regionaliseringsprosesser. Det vil si at det regionale og lokale nivået i økonomien blir stadig viktigere og mer betydningsfullt for utviklinga av det mulighetene lokalt. Dette innebærer i praksis at situasjonen og mulighetene framover i Bø ikke kan vurderes isolert. Bø er en del av både Nord-Norge, Nordland og Vesterålen. Våre regionale og interkommunale samarbeidsaktører tilhører Vesterålen, som er definert som en "småsenterregion". Vesterålen ligger utenfor pendleravstand til andre større arbeidsplasskonsentrasjoner. Regionen må derfor utvikle sin egen attraktivitet og nye arbeidsplasser for å kunne vokse.



Figur Utviklingskrafta i Bø ligger ikke bare i samhandlinga mellom næringsliv, myndighetene, FoU-miljøene og frivillig sektor lokalt, men også i samarbeidet regionalt og nasjonalt.

Ei av de mest markante drivkreftene i dag består av en sterk sentralisering inn mot de største byene, kanskje større enn noen gang tidligere. Vekstaksene forsterker seg, mens distrikter og periferi svekkes. De tunge offentlige investeringene styres mer mot vekstområder og sentrale strøk, samtidig som unge mennesker med høy utdanning samler seg i de største tettstedene. På kort sikt er det vanskelig å se at denne trenden vil snu.

Som en følge av dette må man anta at interkommunalt samarbeid, kommunegrenser og antall kommuner blir satt under press i åra framover. Dette er av den nyvalgte regjeringen allerede uttalt som en hovedsak – og vil også for Bø kommune og Vesterålsregionen bli en viktig sak.

Fisk har alltid vært hovednæringsgrunnlaget i Vesterålen som følge av nærheten til de rike fiskebankene i havet. Fiskeriene har preget bosettingsmønsteret i Vesterålen, og tradisjonelt vært viktigste næringsvei, ofte i kombinasjon med jordbruk. Halvparten av alle sysselsatte i industrien i Vesterålen er tilknyttet en eller annen form for fiskeforedling.

Hovedtrekkene i nærings- og sysselsettingsutviklingen i Vesterålen de siste 20 åra viser følgende hovedtrekk:

- Stor nedgang i sysselsetting innen fiske og fangst
- Oppdrettsnæringen har hatt sterk vekst i regionen de siste 20 åra
- Nedgang i fiskeforedling; i alle kommunene unntatt Lødingen og Hadsel
- Nedgang innen jordbruket; her er nedgangen størst i Andøy, Bø og Hadsel
- Vekst innen varehandel, hotell og restaurant: Her har Sortland og Øksnes hatt sterk vekst. Hadsel har liten endring, mens de øvrige kommunene har hatt svak nedgang i sysselsettingen
- Økning innen kommunal, fylkeskommunal og statlig virksomhet

Et annet dominerende utviklingstrekk i vår tid er framveksten av informasjonssamfunnet. Tempoet på utviklingen og det som skjer rundt oss øker hele tiden. Presset på evnen til å tilpasse seg og ha tilgang på riktig kompetanse blir stadig sterkere. Det blir derfor de regioner og lokalsamfunn som er mest tilpasningsdyktige som vil oppleve vekst og utvikling i åra framover. Regioner som klarer denne tilpasningen, vil også være attraktive for ung og kompetent arbeidskraft. I Bø vil en være avhengig av et tett samarbeid med de øvrige kommunene i Vesterålen - slik at en kan bli del av en attraktiv region i vekst.

4. Ståsted og situasjon i 2014

I dette kapitlet beskriver vi situasjon og ståsted for Bø kommune ved inngangen til 2014. Det finnes en rekke statistikk og kvantitative fakta som viser at situasjonen i Bø er utfordrende. Bø kommune skårer lavt på de fleste levekårsindikatorer. Folkehelsebarometeret for Bø 2014 er vedlegg til kommuneplanen. Spissformulert kan man si at dette forteller at vi er en fattig kommune, med mange flere eldre enn i resten av landet, med innbyggere som røyker mer, er mer overvektige, tjener dårligere og har lavere utdanningsnivå enn i resten av landet – likevel har vi ikke dårligere helse enn landet for øvrig!

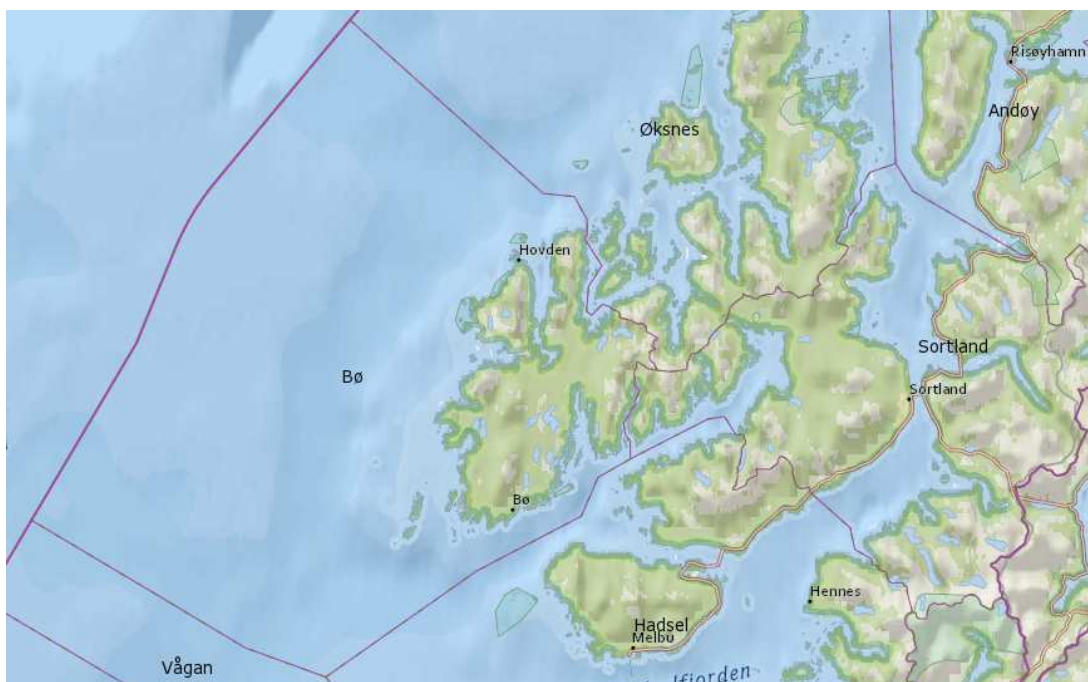
En av årsakene er trolig at det er mindre sosial ulikhet i Bø enn ellers i landet. Bø er relativt sett et egalitært samfunn, med sterke sosiale nettverk. Utfordringa er både å opprettholde dette - og da trengs det flere bøfjendinger - og samtidig jobbe målretta for å inkludere dem som av ulike grunner faller utenfor i vårt samfunn.

Samtidig er det forhold ved et lokalsamfunn som ikke kan beskrives med tall og statistikk. I Bø ønsker vi å fokusere mer på disse forholdene. Det er disse fortrinnene vi skal utnytte slik at de gir oss nye muligheter som kan utnyttes for vekst og positiv utvikling i åra framover. Det er dette som gir framtidstru!

I Bø har vi en rekke fortrinn:

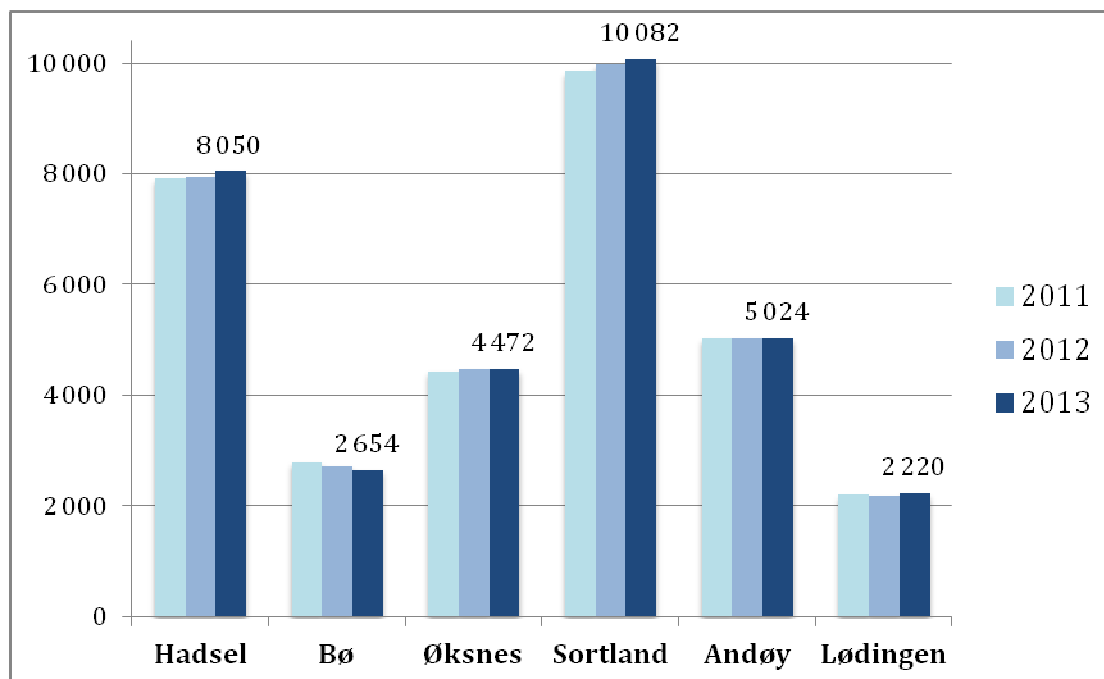
- naturressurser
- beliggenhet nær viktige fiskefelt
- beliggenhet i forhold til økt skipstrafikk langs skipsleden
- beliggenhet i forhold til beredskap/basevirksomhet knyttet til olje- og gassindustri i nordområdene
- rovdryrfrie beiteområder i utmark
- sterk bolyst
- en sterk frivillig sektor
- lavt kostnadsnivå
- kompetanse på helse- og eldreomsorg
- kompetanse innenfor kultur og arrangementer
- godt utbygd bredbåndsinfrastruktur som grunnlag for stedsuavhengige arbeidsplasser
- godt utbygd interkommunalt samarbeid innenfor kritiske tjenesteområder

2a. Geografi



Bilde: Bø kommune grenser mot kommunene Øksnes, Sortland, Hadsel og Vågan

Bø danner en viktig del av yttersida av Vesterålen og er medlem i Vesterålen regionråd sammen med kommunene Andøy, Hadsel, Lødingen, Sortland og Øksnes. Til sammen bor det 32.500 mennesker i regionen – der kommunene og så godt som alle bygder og grender er bundet fergefritt sammen gjennom bruløsninger og tunneler. Dette gir muligheter for at deler av regionen kan ha et felles bo- og arbeidsmarked. For Bø med sin beliggenhet lengst vest i regionen, med ca en times kjøretid til både Øksnes og Sortland som sine nærmeste nabokommuner, er denne muligheten likevel begrensa.



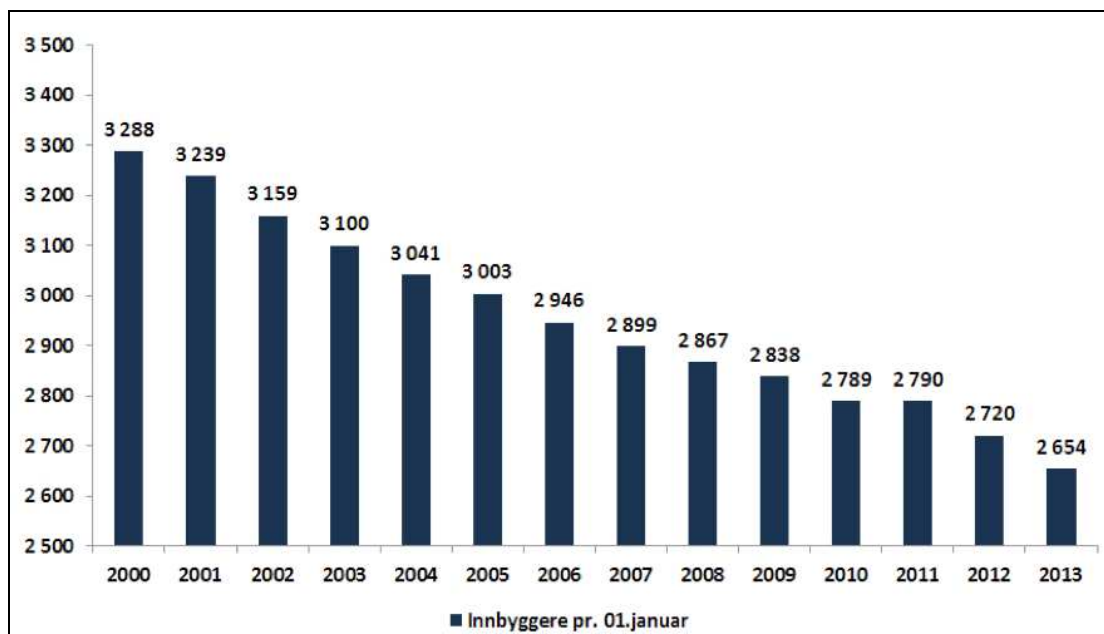
Figur: Befolkningsutvikling i kommunene i Vesterålen de siste tre åra. Regionsenteret Sortland styrker sin posisjon.

Også Vesterålen har de siste åra vært påvirket av de sterke sentraliseringskreftene. Alle kommunene bortsett fra regionsenteret Sortland, har erfart nedgang i antall innbyggere. Utviklingen av Sortland som handelssentrum og infrastrukturknutepunkt har likevel bidratt til mange nye arbeidsplasser - som igjen har sørget for å stabilisere situasjonen totalt sett. Sammenligner en utviklingen for de siste tre åra (2011, 2012 og 2013), ser en at i tillegg til veksten i Sortland, har Hadsel og Lødingen en liten vekst, mens situasjonen i Andøy og i Øksnes er stabil. Vesterålen totalt sett har en positiv utvikling, mens situasjonen i Bø er mest negativ.

2b. Demografi

Befolkningsutvikling 2000-2013

Folketallet i kommunen var 1. Januar 2013 på 2654 personer. I januar 2000 var tallet 3288. Det innebærer at folketallet er redusert med 634 personer i denne perioden, noe som utgjør drøye 19%. Den tallmessige nedgangen er størst i aldersgruppen 20-66 år, og særlig i den yngste delen av denne gruppen. Dette fører til at Bø kommunes befolkning stadig blir eldre og at antallet pensjonister i forhold til yrkesaktive blir stadig større. Dette er utvilsomt ei utfordring og en trend som må snus de nærmeste åra.

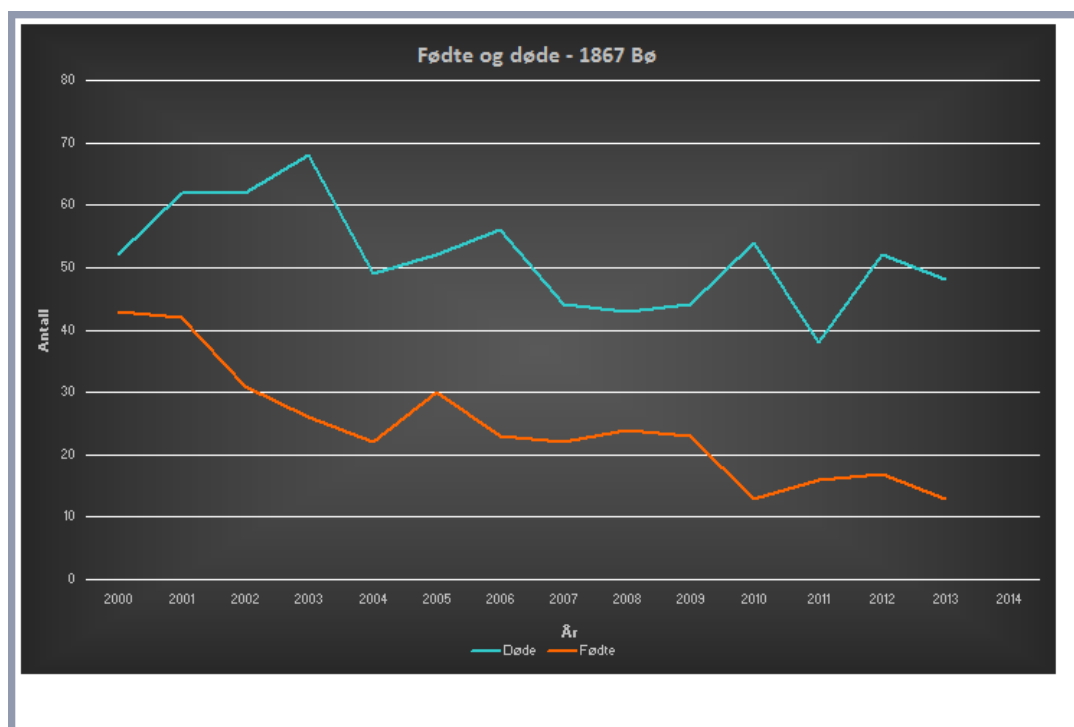


Figur: Innbyggertallet har en jevn negativ tendens. Fra januar 2000 til januar 2013 har innbyggertallet blitt redusert med 19%.

	Snitt 2000-2013	Snitt siste fem år
Levendefødte	22	14
Døde	51	47
Fødselsoverskudd	-29	-32
Innflyttinger	111	125
Utflyttinger	129	131
Nettoflytting	-18	-7
Folketilvekst	-46	-39

Tabell: Tabellen viser gjennomsnittstall for to årsserier.

Tabellen over forteller noe om tendenser. Den viktigste konklusjonen er at tallene viser at utfordringen er ikke først og fremst fraflytting – årsaken til befolkningsnedgangen i Bø ligger først og fremst i fødselsunderskuddet. Denne tendensen har forsterka seg de siste fem åra: Det har blitt større balanse mellom inn- og utflytting, men fødselsunderskuddet har blitt større. Antall fødsler i Bø ser ut til å ha stabilisert seg på et nytt lavere nivå. Dette illustreres i grafen under.



Figur: Figuren viser antall fødte og døde fra 2000 til 2013. Kilde: SSB/Panda.

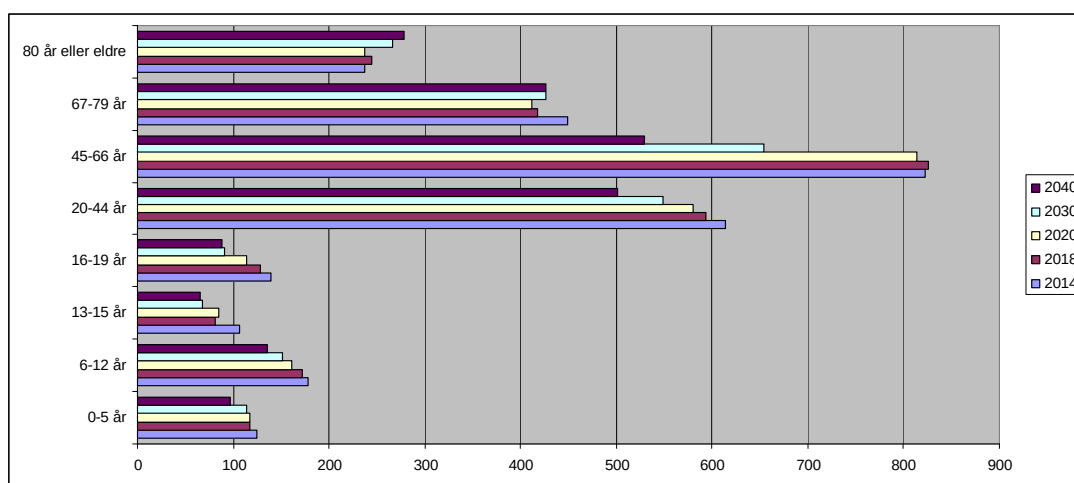
Befolkningsframskriving med alderssammensetning

Prognosene til Statistisk Sentralbyrå viser fortsatt befolkningsnedgang i Bø. Ut fra dette kan en også modellere alderssammensetninga. Tabellene og figurene under viser at om prognosene slår til, vil vi se tallmessig nedgang for den yrkesaktive delen i befolkninga, og tallmessig stabilitet for den eldre delen av befolkninga. Andelen eldre vil dermed øke om en ikke klarer å øke den yrkesaktive delen av befolkninga gjennom bedre fødselstall og/eller tilflytting. Under vises prognoser ut fra to alternativ – ett med middels nasjonal befolkningsvekst, og ett med sterk aldring i nasjonen.

Alternativ: Middels nasjonal vekst

	2014	2018	2020	2014-2020	2030	2040
0-5 år	125	118	118	-7	114	97
6-12 år	178	172	161	-17	151	136
13-15 år	107	81	85	-22	68	66
16-19 år	139	129	114	-25	91	88
20-44 år	614	593	580	-34	549	501
45-66 år	823	826	814	-9	654	529
67-79 år	449	418	412	-37	426	426
80 år eller eldre	237	245	238	1	267	278
Sum	2672	2582	2522	-150	2320	2121

Tabell: Tabellen viser framskrevet folkemengde etter aldersgrupper, der variabelen **middels nasjonal vekst** er valgt.

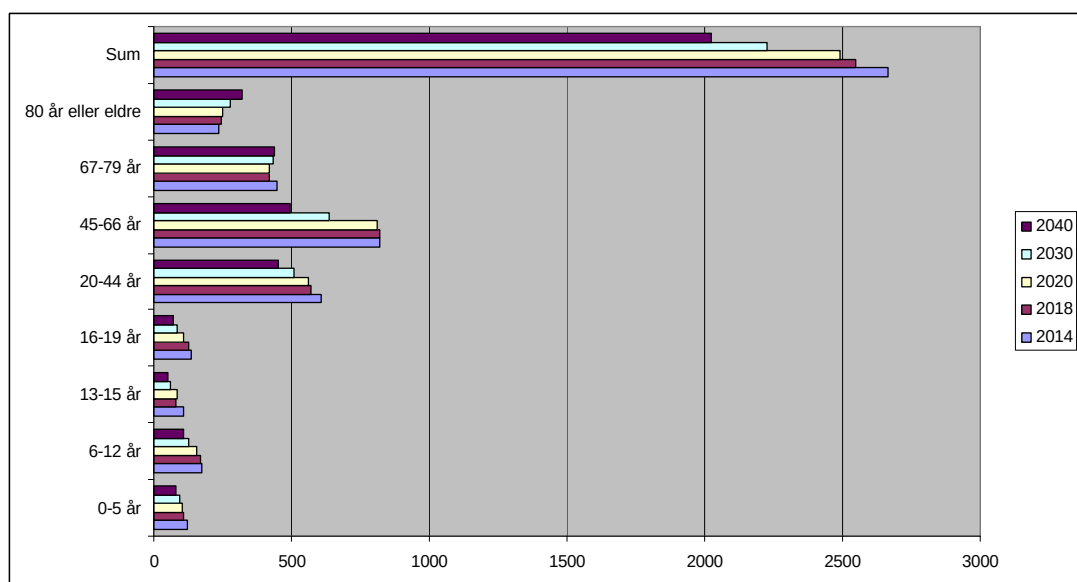


Figur: Figuren illustrerer det samme som i tabellen over - framskrevet folkemengde etter aldersgrupper, der variabelen **middels nasjonal vekst** er valgt.

Alternativ: Sterk aldring i nasjonen

	2014	2018	2020	2014-2020	2030	2040
0-5 år	123	110	106	-17	94	78
6-12 år	176	168	157	-19	127	110
13-15 år	107	81	83	-24	61	54
16-19 år	138	129	108	-30	85	72
20-44 år	610	572	561	-49	509	451
45-66 år	823	820	810	-13	637	497
67-79 år	449	421	418	-31	435	439
80 år eller eldre	238	247	249	11	280	323
Sum	2664	2548	2492	-172	2228	2024

Tabell: Tabellen viser framskrevet folkemengde etter aldersgrupper, der variabelen **sterk aldring** er valgt.



Figuren illustrerer det samme som i tabellen - framskrevet folkemengde etter aldersgruppe, der variabelen **sterk aldring** er valgt.

Elevtallsutvikling

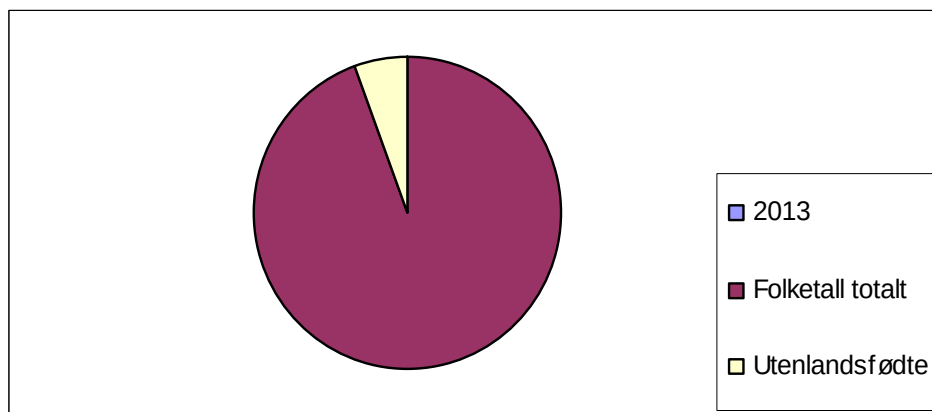
De små barnekullene som vi har sett siden tusenårsskiftet, gir særlig nedgang i elevtallet på ungdomsskolen fra høsten 2015, men det er også fortsatt nedgang i elevtallet på barneskolene i planperioden. Framskrevet for den kommende økonomiplanperioden ser elevtallene for skolene i Bø slik ut:

	2014	2015	2016	2017
Eidet skole	32	36	32	27
Straume skole	62	60	61	54
Steine skole	73	61	63	60
Sum barneskole	167	157	156	141
Ungdomsskolen	102	85	72	78

For ungdomsskolen er nedgangen godt over 20%, for barneskolene er nedgangen rundt 15%.

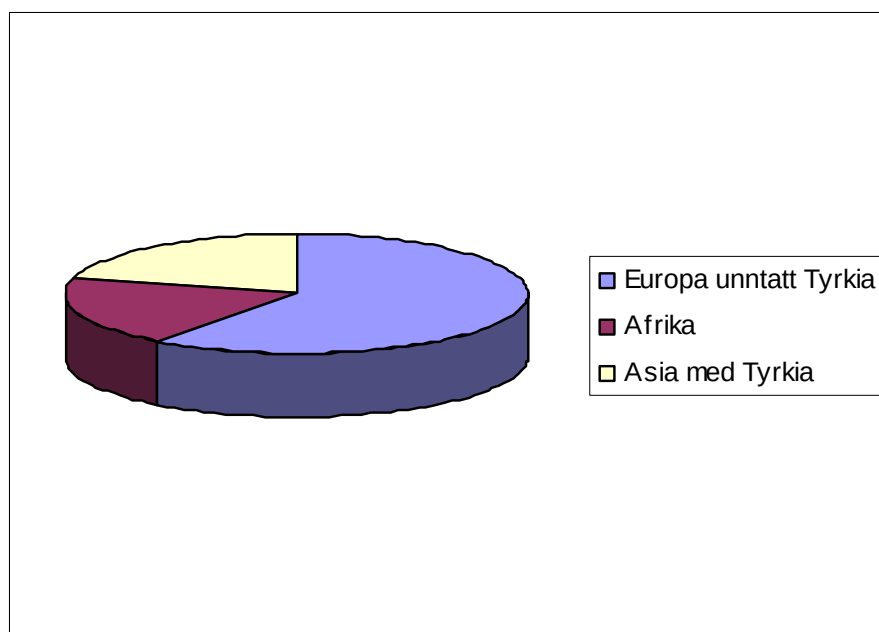
Innvandring

Andelen tilflyttere fra utlandet er lav i Bø. Figuren under viser at i 2013 var 5,8% av bøfjeringene født i utlandet. Dette utgjorde 154 mennesker. I Norge som helhet utgjør andelen innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre 14 %.



Figur: Figuren viser andelen av befolkninga i Bø som er født i utlandet.

De aller fleste kommer til Bø fra Europa. Figuren under viser at dette gjelder 60 % av de utenlandsfødte i Bø. Tilflytting fra Afrika og Asia utgjør om lag 20 % hver.



Figur: Figuren viser fordeling på verdensdel for befolkninga i Bø som er født i utlandet.

2c. Næringsliv og sysselsetting

Primærnæringer som fiske og landbruk har tradisjonelt vært viktige næringer i Bø. Dette er næringer som har gjennomgått store strukturendringer de siste 10-åra, noe som har bidratt til en kraftig reduksjon i sysselsettingen. Næringslivet i Bø er preget av mange små bedrifter. I 2012 hadde kun to private bedrifter flere enn 30 ansatte (begge 31 ansatte), 6 bedrifter hadde mellom 10 og 30 ansatte, mens 10 bedrifter hadde mellom 5 og 10 ansatte. Den desidert største arbeidsgiveren er Bø kommune, som også er en viktig kvinnearbeidsplass.

Pleie- og omsorgstjenestene utgjør en viktig og stor del av sysselsettingen i kommunen – ikke minst med tanke på arbeidsplasser for kvinner. Primærnæringene er fortsatt viktig i Bø. Det er i tillegg viktig å legge merke til at kommunen har betydelig sysselsetting innenfor ulike typer av anleggsvirksomhet.

Nr.	Næring	Antall	Menn	Kvinner
1	Helse- og sosialtjenester	321	36	285
2	Jordbruk, skogbruk og fiske	139	122	17
3	Varehandel, reparasjon av motorvogner	109	53	56
4	Industri	105	77	28
5	Bygge- og anleggsvirksomhet	102	98	4
6	Transport og lagring	88	80	8
7	Undervisning	68	16	52
8	Off.adm., forsvar, sosialforsikring	58	26	32
9	Forretningsmessig tjenesteyting	39	26	13
10	Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	30	19	11
11	Bergverksdrift og utvinning	24	24	0
12	Personlig tjenesteyting	23	11	12
13	Overnattings- og serveringsvirksomhet	18	8	10
14	Elektrisitet, vann og renovasjon	13	12	1
15	Uoppgitt	12	11	1
16	Informasjon og kommunikasjon	8	7	1
17	Finansiering og forsikring	6	2	4
	Sum	1163	628	535

Tabell: Yrkesaktive i Bø i 2012, fordelt på næring og kjønn. Kilde: SSB

Rekrutteringsbehov til organisasjonen Bø kommune

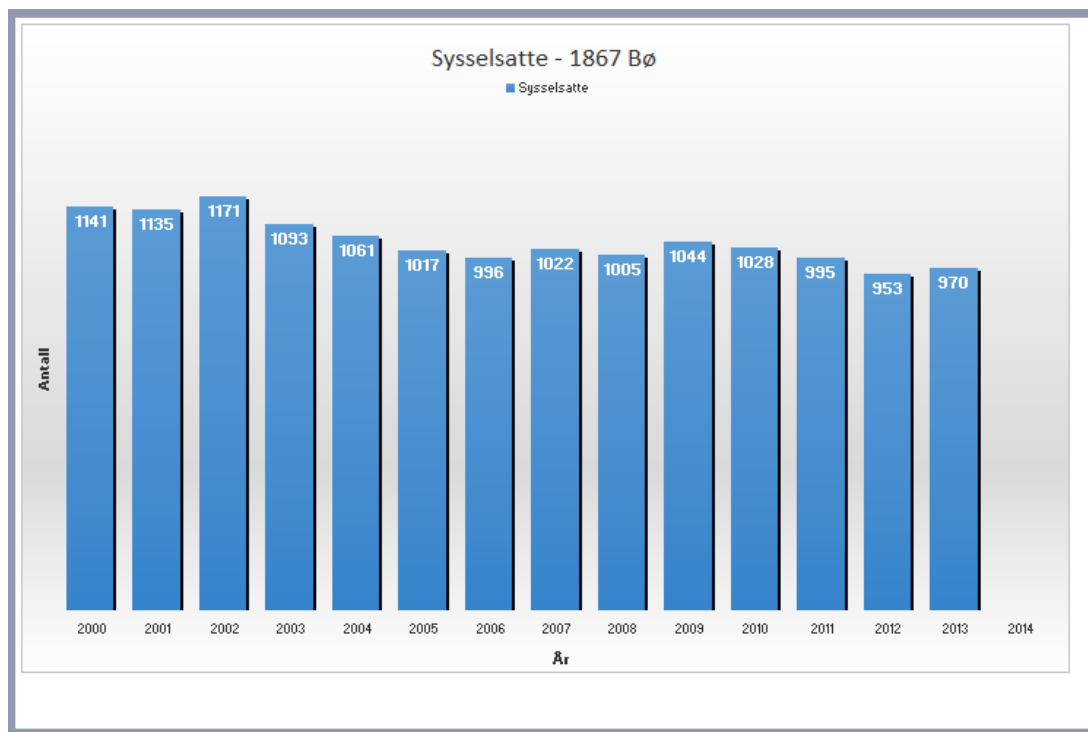
Pensjonsalderen for de fleste som arbeider i Bø kommune er 67 år. I tillegg er det anledning til å gå av ved fylte 62 år på AFP. I alderen 62 – 65 år er det relativt mange som avslutter sitt arbeidsforhold, mens andre venter til de fyller 70 år. Ut fra alderssammensetninga i arbeidsstokken i Bø kommune er det forventet at om lag 10 ansatte trer ut av arbeidsforholdet ved naturlig avgang. Dette utgjør et rekrutteringsbehov for Bø kommune, og samtidig en jobbmulighet for de som ønsker å bo i Bø.

I perioden fram til 2018 vil behovet for rekruttering, som konsekvens av at personell avslutter sitt arbeidsforhold på grunn av alder, i hovedsak være innenfor reinhold, helsefagarbeider, og på sekretærnivå i administrasjonen. Det kan i slutten av perioden eller i neste fireårsperiode bli en del ledige lederstillinger som følge av aldersavgang.

I nærmeste fireårsperiode blir det ikke mange ledige stillinger som krever høgskoleutdanning som sykepleiere eller lærere. Dette forutsatt at ingen slutter i arbeidsforholdet av andre grunner enn alder, slik som sykdom, bytte av jobb eller liknende. I nærmeste fireårsperiode ser det dermed ut som den største utfordringa blir å rekruttere fagarbeidere.

Sysselsatte

Grafen under viser at antall sysselsatte i Bø er redusert med om lag 15% siden 2000.

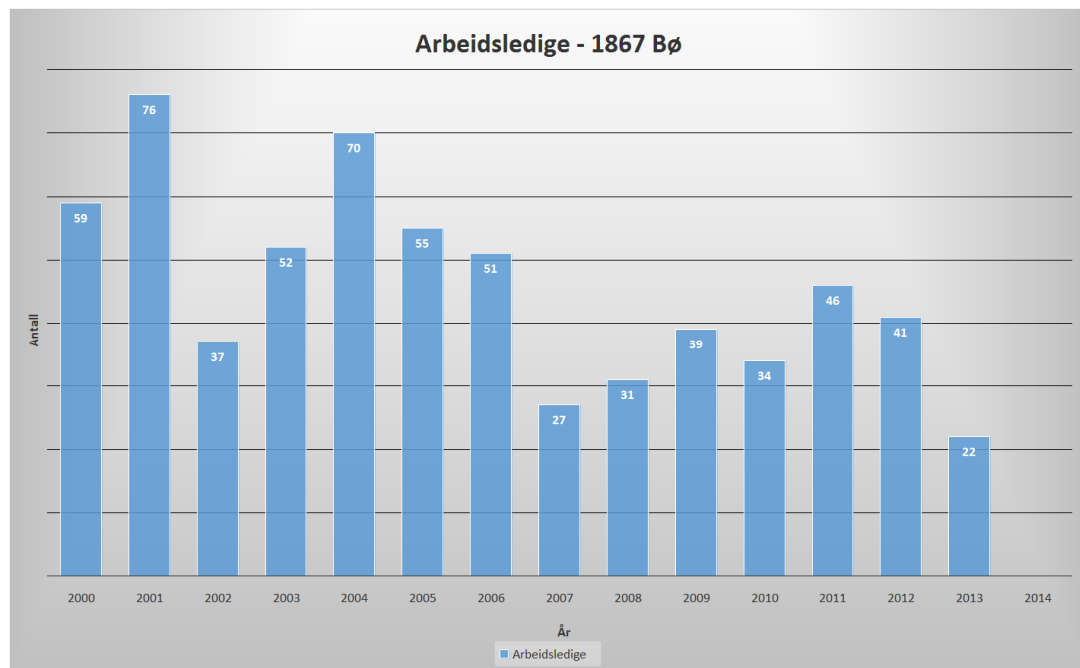


Figuren viser antall sysselsatte 2000-2013. Kilde: SSB/Panda.

Ut fra tallene er det laget beregninger som viser at sysselsettingsgraden har vært noenlunde konstant de siste ti åra. Gitt den demografiske sammensetninga (høg andel eldre), innebærer dette at for å stoppe befolkningsnedgangen, må vi lykkes med å skape flere arbeidsplasser til dem som vil flytte til Bø. Disse arbeidsplassene må helst være i Bø, eller folk må pendle.

Arbeidsledige

Relativt sett har ikke Bø mange arbeidsledige. Tall fra NAV viser at nabokommunene har en høyere andel arbeidsledige enn Bø.



Figuren viser antall arbeidsledige 2000-2013. Kilde: SSB/Panda.

Tallene bør likevel ses i sammenheng med fraflyttingstallene – det er gode grunner til å tro at de som ikke får jobb i Bø, flytter på seg. Dette er også i tråd med den nasjonale sysselsettingspolitikken.

Sosialhjelpsmottakere

En kunne anta at relativt lave arbeidsledighetstall indikerer en høyere andel som mottar øvrige sosiale stønader. Tabellen under avkrefter dette.



Sosialhjelpsmottakere i 2013

	Sos.hj. mottakere	Andel sos. hj. mottakere (20-66 av innb. 20-66) %	Gj.snitt utbet. per stønads-mnd.	Gj.snitt stønads-lengde (18-24) mnd.	Sos.hj. mottakere 6 mnd. eller mer	Andel sos.hj. mottakere med sos.hj. som hoved-inntekt %
Andøy	165	5,3	7 626	3,8	43	53,9
Bø	78	3,5	5 860	4,6	23	41
Hadsel	266	5,2	9 423	2,5	42	37,6
Lødingen	53	3,8	5 061	3,7	7	20,8
Sortland	301	5	8 775	3,2	62	54,5
Øksnes	128	4,3	7 790	2,3	10	47,7

– Vesterålen Nordlands distrikt

Tabell: Tabellen viser sosialhjelpsmottakere i Vesterålen i 2013. Kilde: NAV Nordland.

Derimot viser tabellen at sosialhjelpsmottakere i Bø mottar stønad lengre enn i de andre vesterålskommunene. Dette skyldes trolig det lokale arbeidsmarkedet, der det er få ledige stillinger.

2d. Helsetilstanden i Bø

For å vurdere hvilke folkehelseutfordringer vi har i kommunen, er Folkehelseprofilen for Bø kommune for 2013 lagt til grunn. Folkehelseprofilen publiseres av Folkehelseinstituttet og i denne presenteres statistikk på levekår og helsetilstand sammenlignet med andre kommuner. Denne følger som vedlegg.

Folkehelseprofilen gir ikke et fullstendig bilde av helsetilstanden i Bø kommune. Bø kommune er en liten kommune og tallene er små. Vi er en kommune der primærnæringene har vært viktige, og fiskere og bønder har lite formell utdanning. Vi er mange pensjonister og uføregraden er høy, noe som gjør at inntektsnivået er lavt. Tallene kan også tolkes som om det er noe i vårt samfunn som beskytter oss fra konsekvensene av objektivt dårlige levekår, for eksempel nærhet, dugnadsånd og felleskap.

Befolkningssammensetning

Befolkningsnedgangen er en utfordring for kommunen. Den fører til at nettverk oppløses, det kan være vanskelig å få et godt nettverk i utgangspunktet med få jevnaldrende og det å kunne velge sine venner blir mer begrenset. Vi kan ikke finne forskning i forhold til hva som skjer med folkehelsen i en kommune med befolkningsnedgang/fracflytting.

Bø er høyt oppe på listen over kommuner som har høyest andel personer over 80 år. I følge kommunehelsen statistikkbank har vi en andel over 80 år på 8.9%, mot 5.2% gjennomsnittlig for Nordland og 4.4% gjennomsnittlig for hele landet. Vi vet at eldre er den gruppen som har de største behovene for kommunale tjenester, og befolkningssammensetningen har derfor betydning for kommuneøkonomien. Kommunen har derfor en folkehelseutfordring i forhold til alderssammensetningen og vil ha nytte av å sette inn tiltak for å minske hjelpebehovet/utsette institusjonsinnleggelse.

Befolkningsnedgangen og en stor andel eldre gjør at vi har utfordringer med en eldre befolkning hvor barna har flyttet og som dermed kan føre til lite familienettverk og ensomhet blant eldre.

Grupper som flytter fra et land til et annet utgjør ofte en minoritet som skiller seg fra majoritetsbefolkningen, både fysisk og kulturelt. Mange mangler kunnskap og ressurser, språklige og kulturelle koder og annet som den etniske befolkningen tar for gitt. Disse gruppene vil kunne møte sosiale og økonomiske utfordringer og vanskeligheter uavhengig av årsakene til migrasjon. I tillegg ser vi at flyktninger kan

havne utenfor i lokalmiljøet. Det er få innvandrere totalt sett og vanskelig å få seg et nettverk.

Oppvekst- og levekårsforhold

Vi har tre kommunale barnehager og en familiebarnehage, i de kommunale barnehagene er det 91 barn. En av barnehagene er "Helsefremmende barnehage", de andre barnehagene har startet på kursrekken "helsefremmende barnehager". I skolen har vi 273 elever fordelt på tre barneskoler. På ungdomsskolen er det 104 elever. Fra 2014 er der ikke lenger videregående skole i Bø.

I Bø kommune har vi en lavere andel med videregående eller høyere utdanning enn i resten av landet. Vi har høyere andel frafall fra videregående skole (33.1% fra 2008-2010) enn resten av landet (25%). Det er vist at levevaner ofte følger utdannings- og inntektsnivå, det betyr at grupper med lengre utdanning og høyere inntekt i gjennomsnitt har gunstigere levevaner og bedre helse enn grupper som har kortere utdanning og lavere inntekt.

Andelen med lav inntekt, andelen uføretrygdete og andelen aleneforsørgere er også høyere enn i landet for øvrig. Det er velkjent at sosioøkonomisk status har betydning for helsen og vi har utfordringer i forhold til dette i kommunen. Det er lite offentlig transport i bygda og store avstander. De som ikke har tilgang på egen bil, kommer, seg ikke så lett til aktiviteter og sosiale sammenkomster.

Frivillige organisasjoner er viktige for lokalsamfunnet og folkehelsa. Vi har sju idrettslag som tilbyr en rekke ulike organiserte idretter, skytterlag, forsamlingshus, kor og korps. Det frivillige arbeidet i Bø kommune er imponerende og innsatsen som gjøres for å skape god helse blant befolkningen, kan ikke overvurderes.

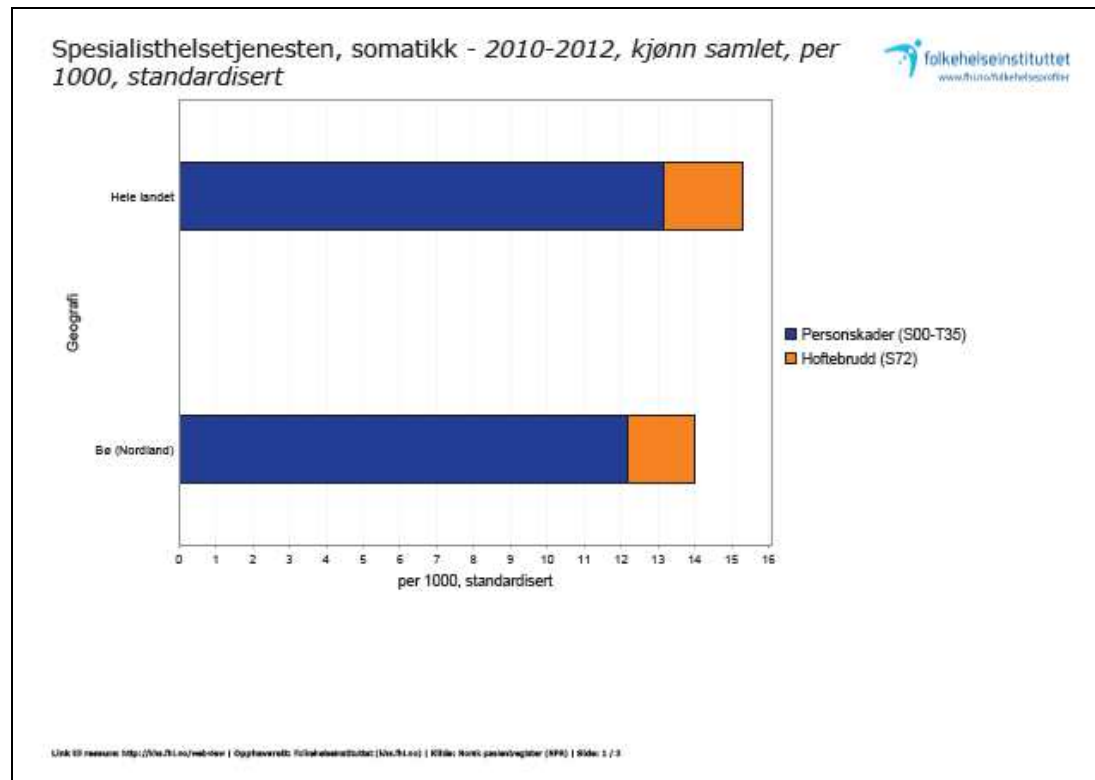
Det er mange rimelige tilbud til befolkningen, både innen idrett, fritid og kultur. Bø-kulturen er prega av dugnadsånd. Deltakelse i dugnadsarbeid skaper fellesskapsfølelse og sosiale arenaer som gir god livskvalitet for mange mennesker.

Vi har flott natur med turløyper rett utenfor døra uansett hvor vi bor, og det er et lite miljø hvor folk "bryr seg", følger med og stiller opp for hverandre. Det er gode offentlige tjenester som er lett tilgjengelig, "alle kjenner alle", lav terskel for å ta kontakt, og det er lite byråkrati.

Vi er i gang med å få bedre oversikt over hvordan ungdommene har det i bygda, da vi skal gjennomføre Ungdata-undersøkelse denne våren, noe som vil gi oss mye informasjon i forhold til hvilke utfordringer vi har.

Skader og ulykker

Ulykker som fører til personskade er en stor utfordring for folkehelsen. Personskader som følge av ulykker er nesten i samme størrelsesorden som kreft, målt i tapte leveår og er den viktigste dødsårsaken for personer under 45 år på landsbasis. I Bø ligger vi under landsgjennomsnittet på ulykker generelt og på hoftebrudd.



Miljøfaktorer

Både fysiske, kjemiske, biologiske og sosiale faktorer virker inn på helse og trivsel. De fysiske, kjemiske og biologiske faktorene lar seg som regel måle eller telle på en eller annen måte, sosiale miljøfaktorer er derimot vanskelige å måle (som for eksempel mobbing, trivsel, sosialt nettverk og lignende).

Drikkevannskvaliteten i Bø i 2008 (siste kjente tall fra kommunehelsa statistikkbank) var høyere enn gjennomsnittet både i Nordland og i landet for øvrig med hensyn til E.coli. Bø hadde 97.5 prosent tilfredsstillende analyseresultater, gjennomsnittet for nordland var 78.7 og gjennomsnittet for hele landet var på 93,3 prosent.

Av sosiale miljøfaktorer (levekår, bomiljø, arbeidsmiljø, sosial deltagelse, familieliv, nettverk o.l) er det gode positive forsterkere i Bø. Vi har et godt tilbud om fysisk aktivitet som tidligere beskrevet. Vi har ungdomsklubben og et godt kulturtilbud til barn og unge gjennom kulturskolen, spesielt sang og musikk, men også noe dans, teater og lignende. Vi har et kulturtilbud i Bø med stort mangfold og variert innhold.

Vi har kultursal med et godt tilbud og vi har kino med visning stort sett hver helg til voksne og barn. Hver sommer arrangeres en kulturfestival, Reginedagan, og i løpet av året er det mange aktiviteter og kulturelle begivenheter man kan være med på.

Levevaner

Fysisk aktivitet, kosthold, sosiale aktiviteter, bruk av tobakk og bruk av rusmidler er eksempler på levevaner som har stor betydning for fysisk og psykisk helse i alle aldersgrupper.

Når det gjelder levevaner er det markante forskjeller i de sosioøkonomiske gruppene. Andelen som er fysisk aktive øker med utdanningsnivå. Det er store forskjeller også på kosthold; grupper med lav inntekt og utdanning spiser mer energitett mat (mye fett og sukker, lite næringsstoffer). Det fins få kvantitative data på kommunenivå om levevaner.

I følge folkehelseprofilen har Bø kommune en større andel røykere enn resten av landet, dette er målt blant gravide ved første svangerskapskontroll. Mens resten av landet har hatt en nedgang i antall gravide som røyker, har Bø kommune hatt en stigning siden 2008. De fleste voksne røykere ble avhengige av tobakk i ung alder, ungdomsskolen er en kritisk alder. I 13-årsalderen røyker 1-2% daglig eller ukentlig, i 15-årsalderen har dette steget til 8-9% (HEMIL-senteret i Bergen, spørreundersøkelse blant skoleelever).

Legemiddelbrukere for KOLS og astma er lavere i Bø (83,7 per tusen) enn resten av landet (96,6 per tusen).

Kostvanene i Bø er lite undersøkt, men helsestasjonen har gjennomført en undersøkelse i 3. og 8. klasse der resultatene viser at overvekt ikke er mer utbredt enn for landsgjennomsnittet

Helsetilstand

Forventet levealder for kvinner i Bø er 82 år som er likt landsgjennomsnittet og gjennomsnittet for resten av Nordland. Menn i Bø har lavere forventet levealder (75 år) enn landsgjennomsnittet (77 år).

Helse handler ikke bare om fravær av sykdom, men i like stor grad om psykisk og sosialt velvære. Sosialt nettverk er viktig for god psykisk helse. I Bø er det gode sosiale nettverk på flere arenaer for de fleste, men i og med at Bø er en kommune med en del fraflytting, vet vi at det er en del eldre som har mistet familie/nettverk da barna har flyttet fra bygda.

I følge Folkehelseprofilen 2013 er andelen med psykiske symptomer og lidelser lavere i Bø enn i landet som helhet. Andelen med diabetes type 2 er også lavere enn i resten av landet, andelen med hjerte- og karsykdom er ikke entydig forskjellig fra landsnivået, vurdert etter sykehusinnleggelser. Plager og sykdommer knyttet til muskel- og skjelettsystemet ser ut til å være mer utbredt enn i landet som helhet.

Overvekt ser ut til å være et større problem enn i resten av landet. Overvekt anses i følge WHO som en av verdens største fremtidige helsetrusler. I et folkehelseperspektiv henger dette sammen med manglende daglig fysisk aktivitet og uheldig kosthold. Vi vet at grunnlaget for vaner knyttet til kosthold og fysisk aktivitet legges tidlig i livet.

Tannhelsen i Bø kommune ligger statistisk sett under både landsgjennomsnittet og gjennomsnittet i Nordland fylke. Det er tre kontrollkull, hvor femåringene og attenåringene i Bø har høyere karieserfaring enn fylkesgjennomsnittet, mens på trettenåringene er det en bedring, noe som kan ha sammenheng med et forebyggende prosjekt som har vært kjørt intensivt de siste fem-seks åra: "Tannpussesertifikat". I tillegg er det avdekket et relativt omfattende problem med syreskader de siste åra, både på melketenner og permanente tenner. Helsepersonell som skal ivareta eldres tenner har en stor utfordring nå som flere og flere eldre har sine egne tenner.

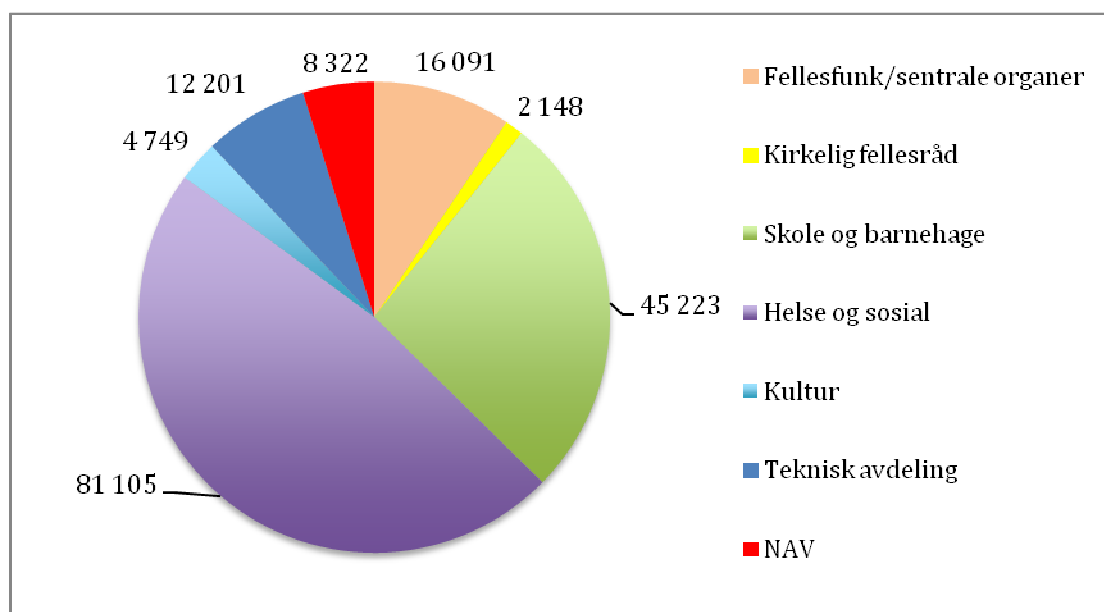
Tannhelsetjenesten setter mål om å øke kunnskapsnivået og komme bort fra kystsamfunnets "sukker- og tobakksvaner" som har preget befolkningens tannhelse i generasjoner. Historisk sett hadde Norden en kraftig reduksjon i kariestilfeller ved fluortannkremens inntog, mens det parallelt var langt fra alle husstander som hadde tannbørster i Bø kommune. Kunnskapsnivået på emnet tannhelse kan nok økes hos befolkningen, der rutinen om tannpuss med fluortannkrem 2 x daglig enda ikke er allemannseie hos mer enn ca 60%.

2e. Kommunens økonomiske status

Årsrapporten for 2012 forteller at Bø kommune i 2012 hadde i underkant av 170 millioner kroner til fordeling på tjenesteområdene. Kommunen har en gjeld pr. 31.12 2012 på 250,5 millioner kroner, som utgjør drøye 94.000 kroner pr innbygger. Dette er høyt sammenlignet med de andre kommunene i Vesterålen. Kommunen var ved utgangen av 2013 fortsatt en såkalt ROBEK-kommune, noe som innebærer redusert handlefrihet.

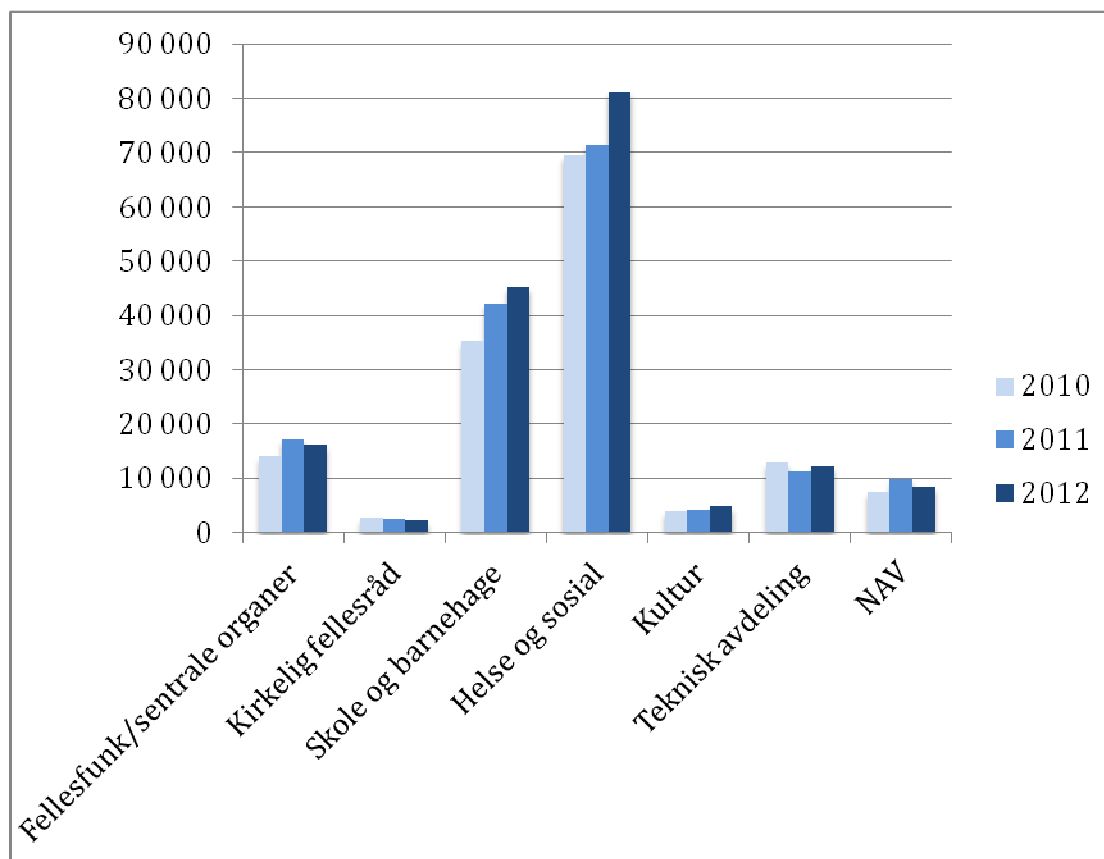
Kommunestyret har satt ned ei arbeidsgruppe som i forkant av behandlingen av økonomiplanen for 2015 – 2018 skal komme med tilrådinger til hvilke tiltak kommunen skal iverksette for å komme i langsiktig økonomisk balanse.

Figuren nedenfor viser hvordan kommunen fordelte bruken av sine økonomiske ressurser på de ulike tjenesteområdene. Her ser vi at Helse og sosial er det desidert største tjenesteområdet. Sammen med skole og oppvekst ble 126,3 millioner kroner av de totalt ca 170 millioner brukt på disse to tjenesteområdene. Det utgjør 74,3% av den totale rammen.



Figur: Fordeling av kommunens økonomiske ressurser på tjenesteområdene i 2012

I tillegg til fordelingen av ressursene er det interessant å se på utviklingen i forbruk de siste åra. Figuren nedenfor viser faktisk forbruk for åra 2010, 2011 og 2012.



Figur: Endring i faktisk ressursbruk fordelt på kommunens tjenesteområder i 2010, 2011 og 2012

Figuren viser at de største økningene er innenfor de to største tjenesteområdene; Helse og sosial og Skole og barnehager. Det har i tillegg vært en liten styrking av kulturområdet, mens de andre områdene holdes på et jevnt nivå. Årsaken til økningen i ressursbruk er i hovedsak knyttet til lønn og pensjon, og er i mindre grad uttrykk for reell aktivitetsvekst. Dette unntatt helse- og sosialavdelinga der samhandlingsreformen slår inn fra 2012.

2f. Infrastruktur og kommunikasjoner

Infrastruktur er en rammefaktor som blir stadig viktigere for å være et attraktivt sted for både bosetting og næringsutvikling. Det har samtidig stor betydning for å bidra til å redusere reise- og pendlingstid slik at Bø kan bli sterkere integrert i en felles bo- og arbeidsregion.

Som del av et moderne og attraktivt samfunn er mobildekning, bredbånds- og fiberutbygging kritisk infrastruktur. Ikke minst for en kommune som Bø, som ikke er en naturlig del av et større bo- og arbeidsmarked. Bredbånds- og fiberutbygging har derfor vært et satsingsområde i Bø de siste åra. I dag er derfor store deler av kommunens husstander tilknyttet et fibernett.

Selv om Bø ligger vendt mot kysten og leia på yttersida av Vesterålen, er den viktigste transportåren Rv 820 mellom Bø og Sortland. Vegen forbinder Bø med resten av landet.

Vesterålen regionråd har utarbeidet en felles samferdselsplan som ligger til grunn for et samlet interessepolitisk arbeid i forbindelse med Nasjonal Transportplan. Her er i tillegg til kollektivtrafikken også forhold som farleder, havner og flyplassutbygging inkludert.

2g. Klima og miljø

Bø har felles Energi- og klimaplan med Øksnes kommune, vedtatt i 2010. Planen har som målsetting å få ned klimagassutslippene, redusere energiforbruket og øke energiproduksjonen i kommunene. Av planen går det fram at klimagassutslippene per innbygger ligger godt under halvparten av utslippene på landsbasis; i Bø er utslippene bare 4,6 tonn per innbygger, mot 12 tonn per innbygger i landet.

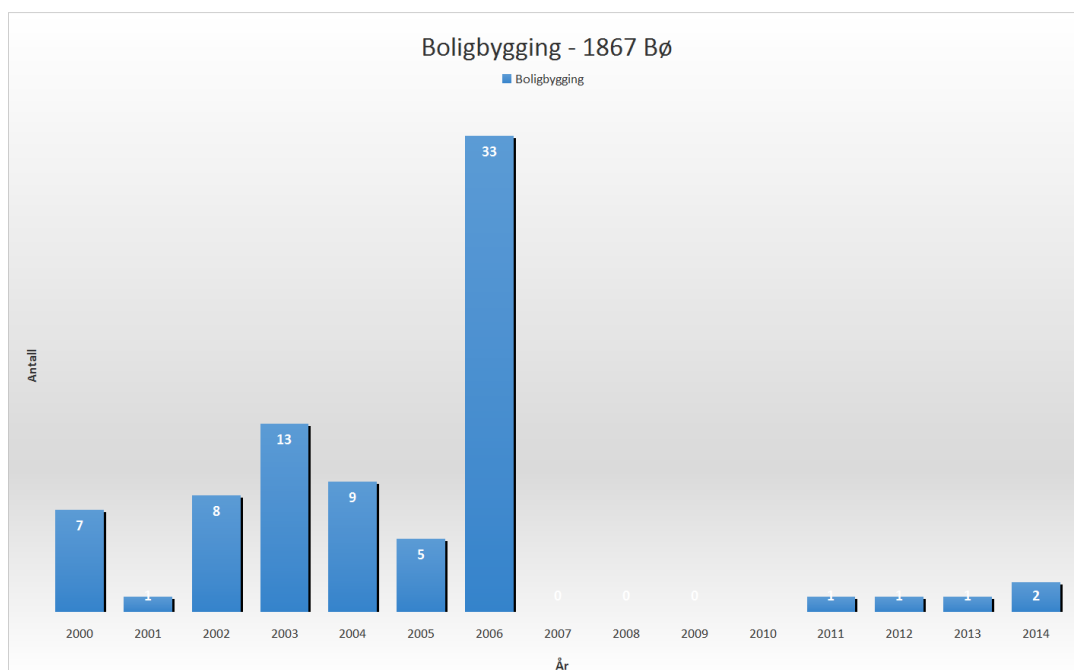
2h. Boligsituasjon

I studien Boligpreferanser i distriktene, utarbeidet av Norsk Institutt for by -og regionalforskning (NIBR), kommer det fram at kommunene de siste åra har gitt boligspørsmål lite oppmerksomhet. I den grad kommunene tar opp boligspørsmål, dreier det seg i stor grad om å opparbeide tomter og legge til rette for eneboligbygging i randsonen av kommunen.

NIBR sier at en av årsakene til at kommunene ikke har brydd seg med boligspørsmål, er at frem til nå har boligmarkedet fungert relativt godt og etterspørselen har blitt dekket. Boligspørsmål er blitt private aktørers ansvar og anliggende. Nå har distriktskommuner behov for et mer mangfoldig boligmarked med flere utleieboliger og små eierboliger.

I dag ser vi at det er en mer nyansert etterspørsel fra ulike befolkningsgrupper som har ulike behov og livsstilspreferanser. Selv om eneboliger fortsatt dominerer som ønsket boform, etterspørres særlig små boliger som egner seg for førstegangsetablerere og dem som ikke vet om de vil etablere seg fast i kommunen.

Boligsituasjonen er en flaskehals for utvikling i Bø. Det er få boliger til utleie, og det bygges få boliger.



Figur: Figuren viser antallet bygde boliger i Bø, 2000-2013. Årsaken til det høye antallet i 2006 er bygging av kommunale omsorgsboliger. Kilde: SSB/Panda.

2i. Samarbeid

Bø kommune deltar i en rekke samarbeidskonstellasjoner. NIVI analyse gjorde våren 2014 en kartlegging av regionalt samarbeid på oppdrag fra Fylkesmannen i Nordland. For Bø kommune blei det identifisert 29 samarbeidsområder. Blant disse kan nevnes:

Samarbeid innenfor Vesterålen Regionråd:

- Regionalt Kompetansekantor RKK
- Vesterålen Friluftsråd
- Vesterålen Reiseliv
- Fiskerisamarbeidet i Vesterålen
- Kultursamarbeidet i Vesterålen
- Musikksamarbeidet i Vesterålen (MUSAM)
- Sceneinstruktør Vesterålen
- Bokbussen i Vesterålen

Ulike fag-samarbeid:

- Det interkommunale utvalget mot akutt forurensing i Lofoten og Vesterålen (LoVe IUA)
- 110-sentralen i Salten
- Interkommunalt arkivsamarbeid Nordland (IKAN)
- Felles skogbruktjenester og SMIL-forvaltning i Vesterålen-Lofoten
- Krisesenteret Vesterålen
- Pedagogisk-Psykologisk Distriktssenter for Vesterålen og Lødingen (PPD)

Samarbeid etter vertskommuneprinsippet:

- Vesterålen barnevern
- Felles kemner Bodø, Beiarn og Bø
- Felles utlånsforvaltning Vesterålen
- Vesterålen Legevakt

Selskaper Bø kommune er medeier i:

- Reno-Vest IKS
- Vesterålsprodukter AS
- Vesterålskraft AS
- KomRev NORD IKS
- K-sekretariatet IKS

Oversikten viser at en rekke lovpålagte og ikke-lovpålagte oppgaver blir gjennomført gjennom ulike former for samarbeid.

5. SWOT-analyse som grunnlag for valg av strategier

I prosessen med å lage kommuneplanens samfunnsdel, har det blitt gjennomført ulike ide-verksteder der alle har vært invitert til å komme med innspill. Ut fra dette er det utarbeidet en SWOT-analyse. Dette er en analyse av styrker, svakheter, muligheter og trusler. Analysen viser Bø kommune har fortrinn og muligheter som det er mulig å utvikle i et langsiktig, bærekraftig perspektiv. Dette utgjør grunnlaget for framtidig økt verdiskaping og flere arbeidsplasser.

Styrker (i dag)	Svakheter (i dag)
• Liten kommune med de fortrinn det innebærer • Beliggenhet nær viktige fiskefelter • Beliggenhet nær framtidige olje- og gassressurser • Beliggenhet langs farleden mot Barentsregionen og Nord-Øst passasjen • Påviste forekomster av etterspurte mineralressurser • Godt utbygde havner • Attraktive boområder med sjøtilgang • En sterk frivillig sektor • Bolyst blant innbyggerne • Kompetanse innenfor matproduksjon • Kompetanse på helse- og eldreomsorg • Kompetanse på barnehage og skole • Kompetanse innenfor kultur og arrangementer • Kompetanse innenfor reiseliv • Godt utbygd bredbåndsinfrastruktur • Sterk akvakulturaktør med lokalt eierskap • Arbeidsstokk med kompetanse innenfor anleggsvirksomhet • Produserer varer som eksporteres til markeder utenfor kommunen • Medlem av Vesterålen regionråd – som gir mulighet for interkommunalt samarbeid innenfor en rekke områder • Tilgang til kunnskap og kompetanse gjennom samarbeidet med SINTEF/NTNU	• Betydelig befolkningsnedgang over mange år • Ungdommen flytter ut – gir stadig større andel eldre i befolkningen • Mangler et tydelig kommune- og handelssenter • Få nye attraktive arbeidsplasser i de nye næringene • Tar ikke sjansene – utnytter ikke mulighetene når de dukker opp • Lavt utdanningsnivå – mangel på akademisk kompetanse • Mange små bedrifter – mangel på privat og offentlig kapital • Kommunens økonomiske handlingsrom er redusert – høy lånegjeld • Ikke del av en felles bo- og arbeidsregion • For lite utviklet forpliktende interkommunalt samarbeid • Sårbar veginfrastruktur for inn- og uttransport (Rv 820) • Byggedyret fortsatt framtreddende • For lite samarbeid i næringslivet • Mangler en offensiv fiskeripolitikk • Fiskeflåten kraftig redusert, kun 3 båter over 90 fot • Lav foredlingsgrad av fiskeriprodukter • Mangler lavterskel boligtilbud for utleie

Muligheter (framover)	Trusler (framover)
• Utnyttelse av beliggenhet og infrastruktur mht fiskerinæringa • Utnyttelse av beliggenhet mht både dagens og framtidig olje- og gassvirksomhet i nordområdene • Verdiskaping og nye arbeidsplasser ifm utvinning og bearbeiding av mineralske råstoffer • Større variasjon i tomter og boliger som kan tilbys aktuelle tilflyttere • Tilrettelegge for bygging av flere fritidseiendommer • Utnytte mulighetene som ligger i et forsterket samarbeid med frivillig sektor • Utnytte mulighetene som kompetanse innenfor helse- og eldreomsorg gir • Styrke og utvikle det regionale samarbeidet innenfor det interessepolitiske arbeidet	• Befolkningsnedgangen fortsetter • Vesterålsregionen stagnerer • Mangel på privat investeringskapital • Fiskeforedlingsanleggene blir stående tomme • Ungdom flytter ut – og kommer ikke tilbake • Bø klarer ikke å utnytte beliggenhet mht olje- og gassvirksomheten i Nordområdene • Økt trussel ifm forurensning som følge av økt olje- og gassaktivitet • Kommunen klarer ikke å samle seg om strategiene framover • Mangel på offensiv fiskeripolitikk • Mangel på samarbeidsånd i næringslivet • Utnytter ikke mulighetene når de dukker opp • Nytt inntektssystem for kommunene i Norge • Ny kommunestruktur

6. Referanser og litteratur

Oversikt over relevant litteratur og kilder som er brukt i arbeidet med å utarbeide dokumentet.

Nr.	Navn på dokument	Forfatter/kilde
1	Attraktivitet; presentasjon fra mai 2013	Knut Vareide, Telemarksforskning
2	Kommuneplanveilederen	Miljøverndepartementet
3	Konjunkturbarometeret for Nord Norge – Høsten 2013	Sparebanken Nord Norge
4	Årsrapport Bø kommune 2010	Bø kommune
5	Årsrapport Bø kommune 2011	Bø kommune
6	Årsrapport Bø kommune 2012	Bø kommune
7	Rådmannens forslag til Økonomiplan 2014 – 2017	Bø kommune
8	Diverse statistikk demografi, sysselsetting og pendling	Statistisk Sentralbyrå
9	Kommunen som utviklingsaktør og beskrivelse av innovasjonssystemet i Bø kommune	SINTEF rapport, 2010
10	Samferdselsplan for Vesterålen 2009	Vesterålen Regionråd

Vedlegg 1

Befolkningsutviklinga i Bø i perioden 2000-2013

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Folkemengde	3288	3239	3159	3100	3041	3003	2946	2899	2867	2838	2789	2790	2720	2654
Levendefødte	42	31	26	22	30	23	22	24	23	13	16	17	13	12
Døde	62	62	68	49	52	56	44	43	44	54	38	52	48	41
Fødselsoverskudd	-20	-31	-42	-27	-22	-33	-22	-19	-21	-41	-22	-35	-35	-29
Innflyttinger	134	114	78	100	94	105	107	102	98	127	144	126	119	107
Utflyttinger	163	163	94	134	109	129	131	115	108	135	121	161	150	90
Nettoflytting	-29	-49	-16	-34	-15	-24	-24	-13	-10	-8	23	-35	-31	17
Folketilvekst	-49	-80	-59	-59	-38	-57	-47	-32	-29	-49	1	-70	-66	-12

Tabell: Tabellen viser befolkningsutviklinga i Bø i perioden 2000-2013. Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg 2

Statistikk Bø kommune 2000 - 2014 per 1. januar i året (Kilde: SSB/Panda)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Befolkning	3288	3239	3159	3100	3041	3003	2946	2899	2867	2838	2789	2790	2720	2654	2642
Døde	52	62	62	68	49	52	56	44	43	44	54	38	52	48	
Fødte	43	42	31	26	22	30	23	22	24	23	13	16	17	13	
Fødselsoverskudd	-9	-20	-31	-42	-27	-22	-33	-22	-19	-21	-41	-22	-35	-35	
Innflytting	115	134	114	78	100	94	105	107	102	98	127	144	126	119	
Utflytting	147	163	163	94	134	109	129	131	115	108	135	121	161	150	
Nettoflytting	-32	-29	-49	-16	-34	-15	-24	-24	-13	-10	-8	23	-35	-31	
Sysselsatte	1141	1135	1171	1093	1061	1017	996	1022	1005	1044	1028	995	953	970	
Yrkesaktive	1257	1252	1308	1246	1234	1223	1191	1224	1225	1239	1211	1169	1128	1163	
Arbeidsstyrke	1316	1328	1345	1298	1304	1278	1242	1251	1256	1278	1245	1215	1169	1185	
Arbeidsledige	59	76	37	52	70	55	51	27	31	39	34	46	41	22	
Boligbygging	7	1	8	13	9	5	33	0	0	0		1	1	1	2
Boligmasse			1453												
Befolkningsvekst		-1,49 %	-2,47 %	-1,87 %	-1,90 %	-1,25 %	-1,90 %	-1,60 %	-1,10 %	-1,01 %	-1,73 %	0,04 %	-2,51 %	-2,43 %	-0,45 %
Fødselsoverskudd		-0,61 %	-0,96 %	-1,33 %	-0,87 %	-0,72 %	-1,10 %	-0,75 %	-0,66 %	-0,73 %	-1,44 %	-0,79 %	-1,25 %	-1,29 %	0,00 %
Nettoflytting		-0,88 %	-1,51 %	-0,51 %	-1,10 %	-0,49 %	-0,80 %	-0,81 %	-0,45 %	-0,35 %	-0,28 %	0,82 %	-1,25 %	-1,14 %	0,00 %
Innflyttingsmobilitet	0,035	0,041	0,036	0,025	0,033	0,031	0,036	0,037	0,036	0,035	0,046	0,052	0,046	0,045	0,000
Utflyttingsmobilitet	0,045	0,050	0,052	0,030	0,044	0,036	0,044	0,045	0,040	0,038	0,048	0,043	0,059	0,057	0,000

Vedlegg 3

Folkehelsebarometeret for Bø kommune

Folkehelsebarometer for din kommune

I oversikten nedenfor sammenlignes noen nøkkeltall i kommunen og fylket med landstall. I figuren og i tallkolonnene tas det hensyn til at kommuner og fylker kan ha ulike alders- og kjønns sammensetning sammenlignet med landet. Statistikk uten alders- og kjønnsstandardisering finnes i Kommune- og fylkesstatistikkbank, khs.fhi.no. Forskjellen mellom kommunen og landet er testet for statistisk signifikans, se www.fhi.no/folkehelseprofiler

- Grønn verdi betyr at vi med høy grad av sikkerhet kan si at kommunen ligger bedre an enn landet som helhet
- Rød verdi betyr at vi med høy grad av sikkerhet kan si at kommunen ligger dårligere an enn landet som helhet
- Gul verdi forteller at vi ikke med sikkerhet kan si om kommunen ligger dårligere eller bedre an enn landet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- Verdien for landet som helhet
- Variasjonen mellom kommunene i fylket

Halvsirkler: Kommuneverdier som er mer enn dobbelt så høye som landsverdien eller mindre enn halvparten av landsverdien, vises som en halvsirkel i figurens ytterkant.

En «grønn» verdi betyr at kommunen ligger bedre an enn landet som helhet, likevel kan det innebære en viktig helseutfordring for kommunen da landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. For å få en mer helhetlig oversikt over utviklingen i kommunen kan du lage diagrammer i Kommune- og fylkesstatistikkbank. Les mer på www.fhi.no/folkehelseprofiler og se Kommune- og fylkesstatistikkbank, khs.fhi.no.

Tema	Indikator	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Folkehelsebarometer for Bø (Nordland)
Om befolkningen	1 Befolkningvekst	-2,4	0,54	1,3	prosent	
	2 Befolkning under 18 år	18	22	22	prosent	
	3 Befolkning over 80 år, framskrevet	9,4	5,1	4,1	prosent	
	4 Personer som bor alene	22	17	18	prosent	
	5 Innvandrere og norsk. med innv.førelde	5,8	7,2	14	prosent	
	6 Vgs eller høyere utdanning, 30-39 år	70	78	83	prosent	
Levekår	7 Lavinntekt (husholdninger), 0-17 år	19	7,7	9,5	prosent	
	8 Inntektsulikhet, P90/P10	2,4	2,3	2,7	-	
	9 Arbeidsløst, 15-29 år	3	2,8	2,2	prosent	
	10 Ufaretrygd, 18-44 år	4,4	3	2,5	prosent (a,k*)	
Miljø	11 Barn av enslige forsørgere	18	18	16	prosent	
	12 Personskader, behandlet i sykehus	12	13	13	per 1000 (a,k*)	
	13 Miljørettet helsevern, bhg og skoler	-	-	-	-	
Skole	14 Trives på skolen, 10. klasse	63	80	84	prosent (k*)	
	15 Mobbes på skolen, 10. klasse	15	10	8,9	prosent (k*)	
	16 Laveste mestringsnivå i lesing, 5. klasse	-	29	26	prosent (k*)	
	17 Frafall i videregående skole	33	30	25	prosent (k*)	
Levevaner	18 Røyking, kvinner	32	18	15	prosent (a*)	
	19 Overvekt inkl. fedme, menn	40	30	25	prosent	
	20 Forventet levealder, menn	75,5	77,2	77,5	år	
Helse og sykdom	21 Forventet levealder, kvinner	81,8	82,3	82,3	år	
	22 Psykiske sympt. og lidelser, primærh.tj.	101	138	136	per 1000 (a,k*)	
	23 Psykiske lidelser, legemiddelbrukere	102	127	131	per 1000 (a,k*)	
	24 Hjerte- og karsykdom, primærh.tj.	77	104	104	per 1000 (a,k*)	
	25 Kolesterolsenkende legemidler, brukere	63	84	79	per 1000 (a,k*)	
	26 Hjerte- og karsykdom, beh. i sykehus	17	19	18	per 1000 (a,k*)	
	27 Type 2-diabetes, legemiddelbrukere	33	32	33	per 1000 (a,k*)	
	28 Kreft totalt, nye tilfeller	482	553	565	per 100 000 (a,k*)	
	29 Tykk- og endetarmskreft, nye tilfeller	48	78	77	per 100 000 (a,k*)	
	30 KOLS og astma, legemiddelbrukere	88	93	99	per 1000 (a,k*)	
	31 Lungekreft og KOLS, dødelighet	42	37	39	per 100 000 (a,k*)	
	32 Muskel og skjelett, primærhelsetjenesten	268	285	255	per 1000 (a,k*)	
	33 Hoftebrudd, behandlet i sykehus	1,8	2,1	2,1	per 1000 (a,k*)	
	34 Vaksinasjonsdekning, MMR, 9-åringar	90,4	94,7	94,4	prosent	

Forklaring (tall viser til linjenummer i tabellen ovenfor):

* = standardiserte verdier, a = aldersstandardisert og k = kjønnsstandardisert

1. 2012. 2. 2013. 3. 2020, beregning basert på middels vekst i fruktbarhet, levealder og nettoinnflytting. 4. 2013, av befolkningen. 5. 2013. 6. 2012, høyeste fullførte utdanning (av alle med oppgitt utdanning). 7. 2011, barn som bor i husholdninger med inntekt under 60 % av nasjonal median. 8. 2011, forholdet mellom inntekten til den personen som befinner seg på 90-prosentilen og den som befinner seg på 10-prosentilen. 9. 2012, av befolkningen. 10. 2010-2012. 11. 2010-2012, 0-17 år, av alle barn det betales barnetrygd for. 12. 2010-2012. 13. Data under vurdering. Kommunen har kjennskap til om barnehager og skoler i kommunen er godkjent i henhold til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. 14/15. Skoleåret 2007/08-2011/12. 16. Skoleåret 2011/12-2012/13. 17. 2010-2012. 18. 2003-2012, ekskl. årene 2006-2007 pga. teknisk feil ved innrapportering. Fødselsregisteret som oppga at de røykte i begynnelsen av svangerskapet i prosent av alle fødende med røykeopplysninger (ny definisjon). 19. 2003-2009, KMI over 25 kg/m², av menn på sesjon. 20/21. 1998-2012, beregning basert på aldersspesifikk dødelighet, 15 års gjennomsnitt. 22. 2010-2012, 0-74 år, brukere av fastlege og legevakt. 23. 2010-2012, 0-74 år, legemidler mot psykiske lidelser, inkl. sovemidler. 24. 2010-2012, 0-74 år, sykdom knyttet til hjerte- og karsystemet, brukere av fastlege og legevakt. 25. 2010-2012, 0-74 år. 26. 2010-2012, 30-74 år, brukere av blodglukosesenkende midler, ekskl. insulin. 28. 2002-2011. 29. 2002-2011. 30. 2010-2012, 45-74 år. 31. 2003-2012, 0-74 år. 32. 2010-2012, 0-74 år, muskel- og skjelettplager og -sykdommer (ekskl. brudd og skader), brukere av fastlege og legevakt. 33. 2010-2012. 34. 2008-2012, vaksine mot meslinger, kusma og røde hunder. Manglende tall skyldes som regel personvern hensyn, og utløses som oftest av kombinasjonen liten kommune og høy vaksinasjonsdekning. Datakilder: Statistisk sentralbyrå, Dødsårsaksregisteret, NAV, Utdanningsdirektoratet, Norsk pasientregister, Medisinsk fødselsregister, Primærhelsetjenestene fastlege og legevakt (KUHR-databasen som eies av Helsedirektoratet), Kreftregisteret, Nasjonalt vaksinasjonsregister (SYSVAK), Forsvarets helseregister og Reseptregisteret. For mer informasjon, se khs.fhi.no